

Парфентьєва О.Г.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки,
Національний транспортний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5946-9490>

Parfentieva Olena

National Transport University

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНА БАЗА ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЛЯ ВСТАНОВЛЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

Оцінювання рівня економічного розвитку компаній засноване на застосуванні різних методологічних підходів. Зважаючи на важливість для економічного розвитку, у тому числі в контексті формування сталих соціально-економічних систем, процесів фінансування економічної діяльності та інвестування в довгострокові активи, методологічні підходи в системі еко-соціального управління передусім мають базуватися на співставленні джерел формування фінансових ресурсів з активами, аналізі майнових складових і структури капіталу, урахуванні фінансових результатів, забезпеченні фінансової резильєнтності. Наявність фінансової резильєнтності є одним із основних факторів фінансового добробуту. Найпоширенішою мотивацією для компаній зберігати фінансову резильєнтність є прагнення пом'якшити несприятливі наслідки непередбачуваності навколишнього середовища та існуючих фінансових обмежень. Фінансові наслідки збоїв, криз, шоків, потрясінь, напруга від яких відчувається по всій економіці, виявляються в тому, що компанії знижують свою активність та зазнають значних і довгострокових збитків, маючи суттєві труднощі з відновленням фінансової стабільності. Хоча дослідники стверджують, що наявність фінансових ресурсів сприяє підвищенню фінансової резильєнтності, практично розв'язати проблему виявляється складно. Економічна історія свідчить, що більшість компаній не вдається вийти зі спаду, потрапивши в нього. Слід підкреслити, що надійність інструментарію та валідність отриманих даних необхідно перевіряти на практиці, щоб переконатися, що методологічний підхід адекватно охоплює всі основні характеристики фінансової стабільності, і дозволяє одержати надійні результати, які можна використовувати для адекватного оцінювання фінансової (не)стабільності з метою забезпечення резильєнтності організації.

Ключові слова: стійкість, резильєнтність, фінанси, розвиток, економічна діяльність.

Постановка проблеми. Без фінансової резильєнтності неможливо підтримувати організаційну та технічну резильєнтність, що додатково підкреслює значимість цієї проблеми. В нових умовах компанії мають адаптувати існуючі фінансові структури до більш ворожого, непередбачуваного середовища, в якому доступ до фінансування та ліквідність є важливими. Також, як зазначають McManus S., Seville E., Brunson D. та Vargo J., розвиваючи нові спроможності та можливості, компанії мають інтегрувати фінансову резильєнтність в організаційні рішення до, під час і після криз і потрясінь [18].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці надають різні визначення поняття фінансової резильєнтності. За визначанням Asquah M., Amoako-Gyampah K. та Jayaram J. фінансова резильєнтність означає здатність організації передбачати, готуватися, адаптуватися до повторюваних змін і швидких непередбачуваних перерв, реагувати на них, щоб вижити і процвітати шляхом розробки відповідної

інституційної політики, спрямованої на зменшення дефіциту бюджету [1]. Hayward M.L., Forster W.R., Sarasvathy S.D. та Fredrickson B.L. визначають фінансову резильєнтність як здатність підприємців отримувати капітал на наступні компанії в результаті рішень і дій щодо основних компаній [8]. Linnenluecke M.K. закладає у зміст фінансової резильєнтності здатність пом'якшувати негативні наслідки непередбачених криз або шоків, а також передбачати та готувати необхідні плани для відповідного реагування на непередбачену кризу [10]. Salignac F., Marjolin A., Reeve R., Muir K. описують фінансову резильєнтність як спроможність справлятися з фінансовими шоками і швидко відновлюватися після них та припускають, що розвиток фінансової резильєнтності відбувається через чотири канали: доступ до економічних ресурсів (доходу та заощаджень), фінансових ресурсів (позики та кредити), фінансова грамотність (знання про фінансові продукти та послуги) та соціальний капітал (соціальні зв'язки

та підтримка) [13]. Sun L., Small G., Huang Y.-H., Ger T.-B. підкреслюють, що запозичання, як джерело фінансової резильєнтності, на відміну від заощаджень і ліквідних активів, мають довгострокові наслідки для фінансового добробуту [14]. Узагальнюючи цілу низку наукових робіт Suresh M. зазначає, що концепція фінансової резильєнтності обговорювалася в багатьох сферах, зокрема, у сфері місцевого самоврядування, банківській сфері, діяльності фондових бірж, стосовно працюючих осіб, домогосподарств, некомерційного сектору, ланцюгів постачання, фінтех-компанії і передусім стосується фінансової стабільності (Suresh M., 2023 [15]).

Формулювання цілей статті. Фінансово стабільна соціально-економічна система може виступати в якості двигуна економічного зростання через надання ефективної трансформації строків погашення та ліквідності, залучення зовнішнього фінансування та користування іншими фінансовими послугами. Водночас фінансова стабільність вразлива до ризиків ліквідності, що виникають через використання короткострокових зобов'язань для фінансування довгострокових активів і створення потенційно неадекватних резервів капіталу для покриття неочікуваних втрат. Фінансова слабкість соціально-економічної системи може призвести до повноцінної внутрішньої економічної кризи, втрати керованості економічними процесами як у випадку поступових змін, так і в наслідок раптових непередбачених потрясінь, а отже негативно впливати на фінансову зокрема і на загальну еко-соціальну резильєнтність організації. Як і навпаки. Крім того, слід урахувати, що в процесі глобального розвитку ризику капіталу та ліквідності змінюватимуться і охоплюватимуть нові тренди, такі як цифрове фінансове посередництво, стає фінансування і сталі інвестиції та інші нові виклики. І це відбуватиметься на тлі загальної непередбачуваності зовнішнього середовища, обумовленої слабо прогнозованими кризами, шоками та потрясіннями. За мірою виникнення нових ризиків, досягнення фінансової стабільності та, відповідно, резильєнтності організацій набуватиме ще більшої важливості.

Виклад основного матеріалу. Як свідчить узагальнення наукових досліджень цього напрямку, фінансова стабільність компанії може бути оцінена різними методами. На думку Краснюк М.Т. та Кустаровського О.Д. основним інструментом оцінки фінансової стабільності компанії, що дозволяє об'єктивно виявити внутрішні і зовнішні взаємовідносини аналізованого об'єкта, є фінансовий аналіз. Головним завданням фінансового аналізу є зниження неминучої невизначеності, пов'язаної з прийняттям економічних рішень, орієнтованих у майбутнє [20]. У фінансовому аналізі поняття фінансової стабільності є складним і багатофакторним. Складність даної категорії обумовлюється сформованим економічним середовищем, результатами, що одержує компанія в процесі свого функціонування, та здатністю адекватно реагувати на непередбачувані та форс-мажорні зміни внутрішніх і зовнішніх факторів.

У багатьох теоретичних і прикладних дослідженнях виділяється широке коло методів фінансового аналізу. Як зазначають Краснюк М.Т. та Кустаровський О.Д. фінансовий аналіз передбачає застосування двох груп методів [20]. До першої групи відносяться прості, трансформаційні методики, що спрямовані на попереднє ознайомлення з фінансовою звітністю та її перетворення у зручний для інтерпретації та подальшого поглибленого аналізу формат. До другої групи належать кількісні та якісні методи оцінки фінансового стану, що включають в себе вертикальний, горизонтальний, факторний аналіз, аналіз ліквідності балансу, тощо.

Означені методи широко використовуються у фінансовій аналітиці професійних організацій [11]. Зокрема вертикальний та горизонтальний фінансовий аналіз. Під вертикальним аналізом фахівці розуміють аналіз з використанням лише одного звітного періоду або одного базового фінансового звіту, тоді як під горизонтальним аналізом – аналіз, що порівнює певний фінансовий звіт із попередніми або майбутніми періодами часу та перехресний аналіз однієї компанії з іншою. При цьому наголошується, що вертикальний аналіз особливо корисний у міжсекційному порівнянні компаній за певний період часу або у порівнянні компанії галузі, для чого для співставлення обраються аналогічні компанії та використовуються галузеві дані з опублікованих джерел або баз даних. Також Robinson T.R., Greuning H., Henry E. та Broihahn M.A. до основних методів фінансового аналізу відносять: загальний аналіз, перехресний аналіз, трендовий аналіз або аналіз часових рядів, коефіцієнтний аналіз, аналіз «зверху вниз», аналіз «знизу вверх», аналіз чутливості, регресійний аналіз, аналіз сценарію, декомпозиційний аналіз, аналіз власного капіталу, кредитний аналіз.

Більшість методів фінансового аналізу включають оцінку інвестованих коштів компанії та величини отриманого доходу з урахуванням впливу зміни інших економічних показників. Також застосовують моделі засновані на оцінці фінансового ефекту та передбачають використання, у якості основного критерія, співвідношення фінансових результатів і витрат та інвестованих в компанію фінансових ресурсів. Частина методів спрямована на оцінювання фінансової стабільності через зважування та побудову оціночних шкал.

Фінансова стабільність, якої компаніям слід дотримуватися у фінансуванні операційної та інвестиційної діяльності, передусім передбачає збалансований внесок альтернативних джерел формування капіталу. За результатами узагальнення теоретико-методологічних засад можна зробити висновок, що співвідношення джерел формування капіталу напряму впливає на рівень платоспроможності, інвестиційний потенціал та фінансові ризики компанії.

Незалежно від методів фінансового аналізу, фінансова стабільність ідентифікується за комплексом параметрів або інтегральною оцінкою шляхом абсолютного або відносного (коефіцієнтного) порівняння активів з капіталом (джерелами їхнього фінан-

сування) з урахуванням ефективності використання інвестованих коштів.

У теорії виділяють різні типи фінансової стабільності. Передусім фінансову стабільність визначають виходячи із структури активів та капіталу компанії. За таким критерієм фінансова стабільність буває: абсолютною (у випадку, коли власні оборотні засоби повністю забезпечують запаси підприємства), нормальною (коли запаси забезпечені власними оборотними засобами та довгостроковими зобов'язаннями), нестабільною (передкризовою – якщо запаси забезпечуються за рахунок основних джерел формування) та кризовою (якщо запаси не забезпечуються основними джерелами формування і компанія перебуває на межі банкрутства) [20].

Тютюнник Ю.М., Поддєрьогін А.М., Гапак Н.М. та багато інших дослідників ідентифікують типи фінансової стабільності за показниками власних оборотних коштів, функціонуючого капіталу та основних джерел формування запасів [19; 21; 23]) виходячи з таких умов: абсолютна (якщо всі зазначені показники дорівнюють або перевищують нульове значення), нормальна (власні оборотні кошти є меншими за нульове значення, інші показники більше), нестійка (власні оборотні кошти та функціонуючий капітал менше нуля, основні джерела формування запасів наявні) та кризова (всі показники є меншими нулю).

Білик М.Д. та інші вчені розглядають фінансово-економічну стабільність за рівнями таких показників як рентабельність, коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансового ризику, власні оборотні кошти та маневреність власного капіталу.

Для прогнозування стану фінансових труднощів широко використовуються моделі оцінювання ймовірності банкрутства, які дозволяють ідентифікувати фінансову (не)стабільність компанії. Для комплексної оцінки рівнів фінансового ризику та ймовірності дефолту застосовуються зведені індекси, розрахунок яких ґрунтується на використанні багатфакторного дискримінантного аналізу (MDA) та більш потужних статистичних та математичних методів, такі як логіт, пробіт квадратичні нелінійні регресії, штучний інтелект, нейронні мережі, генетичні алгоритми, рекурсивне розбиття, машинне навчання та структурні, відстань до замовчування або моделі небезпеки [2].

Як свідчать дослідження, теоретичні засади прогнозування банкрутства отримали ґрунтовний розвиток і пропонують різні варіації моделей [6; 22]). Здебільшого їх відносять до, так званих, моделей Zeta, та засновують на визначенні інтегрального Z-показника, сформованого як регресор (залежна змінна) сукупності предикторів (незалежних змінних) з різним ступенем взаємозв'язку між ними з використанням MDA. MDA є найпоширенішим статистичним інструментом, що застосовується для агрегування однофакторних коефіцієнтів і формування складного показника [5]. Отриманий Z-показник узагальнює численні корпоративні доходи та елементи балансу для вимірювання фінансо-

вої стабільності компанії. За допомогою Zeta моделей ідентифікуються різні типи фінансової нестабільності.

Крім MDA, в моделях оцінки фінансової кризи також використовується методологія логістичної регресії. Як і MDA, логіт-регресія застосовується у випадках, коли залежна змінна (регресор) є якісною, а незалежні змінні (предиктори) є кількісними. Деякі дослідники вважають логіт-регресію кращим інструментом для моделювання бінарних залежних змінних [3].

На відміну від MDA, логіт-регресія не передбачає лінійності зв'язку між незалежною та залежною змінними.

Здебільшого моделі фінансової стабільності зосереджуються на негативному вимірі вразливості, а не на позитивному оцінюванні фінансового стану, [6; 12]). Помітними винятками є зведений фінансовий індекс (CFI) та зведений показник фінансового здоров'я (CFHS) [9; 12]). Кожна модель, призначена для моніторингу та управління фінансовим здоров'ям, стабільністю та надійністю, які можуть бути порушені внаслідок великого несподіваного шоку, включає декілька окремих показників, як правило, фінансових коефіцієнтів, які математично об'єднуються в один інтегральний вимірник.

Побудова зведених індикаторів ґрунтується на широкому спектрі методологічних підходів. При формуванні зведених індикаторів використовується гібридна методологія, що включає в себе метод аналізу ієрархій (АНП), сукупний аналіз (СА), кореляційний та множинний лінійний регресійний аналіз, аналіз основних компонентів і факторний аналіз, аналіз охоплення даних (DEA), компенсаторне та некомпенсаторне агрегування, аналіз невизначеності (UA) та чутливості (SA), стохастичний багатокритеріальний аналіз прийнятності [7]. Зведений фінансовий індекс (CFI) об'єднує і перетворює на фактори індивідуальні фінансові коефіцієнти, які зважуються на основі відносної важливості для формування загального значення індексу фінансового здоров'я та фінансового ризику. Комбінація зважених фінансових коефіцієнтів дозволяє компенсувати слабкість або силу в певному співвідношенні іншим результатом співвідношення, таким чином забезпечуючи цілісний підхід до розуміння загального фінансового стану організації (Tahey P., et al., 2010 [17]).

Один із підходів до розрахунку CFI, що пропонується до застосування в освітній сфері, передбачає використання чотири-етапної методології, що включає: (1) обчислення значень чотирьох основних фінансових коефіцієнтів; (2) перетворення одержаних значень на коефіцієнти міцності за загальною шкалою; (3) визначення добутоків коефіцієнтів міцності та вагових коефіцієнтів; (4) підсумування отриманих добутоків для досягнення єдиного балу CFI [17]. На формальному рівні CFI визначається як: де – коефіцієнти міцності фінансових коефіцієнтів, – вагові коефіцієнти, – коефіцієнт первинних резервів (співвідношення чистих активів та загальних витрат), що вимірює достатність ресурсів і гнучкість, – коефіцієнт життєздатності (співвідношення чистих активів та довгостро-

кової заборгованості), що показує здатність управляти боргом, – коефіцієнт рентабельності чистих активів (співвідношення чистого прибутку та чистих активів) вимірює продуктивність активів і здатність генерувати загальний прибуток або надлишок, – коефіцієнт чистих операційних доходів (співвідношення прибутку та чистого доходу (виручки) від реалізації).

Автори рекомендують інтерпретувати значення CFI у контексті. У випадку ідентичних значень CFI, звертати увагу, зокрема, на те, чи потребує досліджувана організація значних інвестицій для вирішення критично важливих завдань. В разі, якщо порівнювані організації відрізняються за такими ознаками, фінансово здоровішою вважається та, яка вже завершила процеси інвестування і має ефективніший рівень розв'язання такого роду проблем. Так само в контексті досягнення місії. Оцінка CFI, що дорівнює 1, означає дуже низький фінансовий стан, порогове значення 3 представляє відносно сильніший фінансовий стан, значення на рівні 10 (найвищий бал у діапазоні) демонструє дуже високий рівень фінансового здоров'я [17].

Різновидом CFI є зведений показник фінансового здоров'я (CFHS), представлений Р. Коруґнські для кількісної оцінки фінансового стану малого бізнесу, що призначений розвивати стійкість і використовувати можливості [9]. Зведена оцінка фінансового здоров'я за CFHS дозволяє отримати миттєвий знімок фінансового стану компанії, визначити сильні та слабкі сторони, аналізуючи показники за категоріями, і загалом забезпечити високорівневу прогнозу оцінку здатності компанії протистояти несприятливим ринковим і фінансовим умовам і досліджувати можливості для економічного зростання.

CFHS є системою показників, організованих за двома основними вимірами, що накладаються на загальний фінансовий стан компанії: (1) фінансовий (здатність за потреби отримувати доступ до капіталу на прийнятних умовах та успішно управляти фінансовими ресурсами); (2) операційний (здатність вижити або розвиватися в конкретних ринкових умовах

і отримувати дохід). CFHS розраховується як середнє арифметичне з фінансових показників п'яти категорій: це – категорія фінансових показників; показники фінансового стану (FS), що охоплює такі аспекти, як дохід (у порівнянні з попереднім роком), здатність покривати поточні витрати, залежність від зовнішнього боргу, невикористані або незадіяні запаси, затримки здійснення запланованих платежів; доступ до фінансування (AF), що прослідковується в історії погашення боргів та доступності фінансування від офіційних фінансових установ; фінансовий менеджмент (FM), що включає здатність управляти фінансовими ресурсами, наявність системи обліку витрат, процедур фінансування в періоди низького доходу, своєчасність платежів, контроль над фінансовим станом; стабільність і виживання (SS), що є проксі для стійкості бізнесу та відстежує спроможність компанії підтримувати економічну діяльність в періоди криз і шоків, включаючи здатність відновлюватися після втрат, вести бізнес без раптової втрати доходу, інвестувати за рахунок поточного доходу або заощаджень, страхування від ризиків, наявність затримок в отриманні платежів; потенціал доходу (RP), що висвітлює ринкову позицію компанії, потенціал сегмента ринку, прибутку в середньостроковій перспективі, пошук нових можливостей для бізнесу та сприйняття конкуренції [9].

Висновки. З позицій фінансової стабільності компанії, орієнтуючись на потреби довгострокового інклюзивного економічного зростання, мають оцінювати оптимальне співвідношення джерел фінансування та встановлювати, за якого рівня граничні вигоди від зовнішнього фінансування дорівнюватимуть граничним витратам та забезпечуватиметься ефективно використання власного і загального інвестованого капіталу.

Сформована теоретико-методологічна база пропонує широкий інструментарій для встановлення рівня фінансової стабільності, що передбачає її типізацію з поділом на абсолютну, нормальну фінансову стабільність, передкризовий та кризовий фінансовий стан. А також пропонують різні методологічні підходи до її ідентифікації.

Список літератури:

1. Acquaah M., Amoako-Gyampah K., Jayaram J. Resilience in family and nonfamily firms: an examination of the relationships between manufacturing strategy, competitive strategy and firm performance. *International Journal of Production Research*. 2011. No. 49(18). P. 5527–5544. DOI: <https://doi.org/10.1080/00207543.2011.563834>
2. Altman E.I., Hotchkiss E., Wang W. *Corporate Financial Distress, Restructuring, and Bankruptcy. Analyze Leveraged Finance, Distressed Debt, and Bankruptcy*. Fourth Edition. Wiley, 2019. 354 p.
3. Avenhuis J.O. Testing the generalizability of the bankruptcy prediction models of Altman, Ohlson and Zmijewski for Dutch listed and large non-listed firms. University of Twente, Enschede, Netherlands, 2013. 46 p.
4. Bowman W. *Fundamentals for Nonprofits: Building Capacity and Sustainability*. Hoboken, NJ : John Wiley & Sons, 2011. 224 p.
5. Çolak M.S. A new multivariate approach for assessing corporate financial risk using balance sheets Author links open overlay panel. *Borsa Istanbul Review*. September 2021. Vol. 21. Issue 3. P. 239–255. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bir.2020.10.007>
6. Gissel J.L., Giacomino D., Akers M.D. A Review of Bankruptcy Prediction Studies: 1930-Present. *Journal of Financial Education*. Winter 2007. Vol. 33. P. 1–42.
7. Greco S., Ishizaka A., Tasiou M., Torrisi G. On the Methodological Framework of Composite Indices: A Review of the Issues of Weighting, Aggregation, and Robustness. *Social Indicators Research*. 2019. No. 141. P. 61–94. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11205-017-1832-9>

8. Hayward M.L., Forster W.R., Sarasvathy S.D., Fredrickson B.L. Beyond hubris: how highly confident entrepreneurs rebound to venture again. *Journal of Business Venturing*. 2010. No. 25(6). P. 569–578. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2009.03.002>
9. Koryński P. Small business financial health. Scorecard a methodological note. Microfinance Centre, 2020. 12 p.
10. Linnenluecke M.K. Resilience in business and management research: a review of influential publications and a research agenda. *International Journal of Management Reviews*. 2017. No. 19 (1). P. 4–30. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/ijmr.12076>
11. Robinson T.R., Greuning H., Henry E., Broihahn M.A. International financial statement analysis. CFA Institute. Wiley, 2008. 864 p.
12. Sabău Popa D.C., Popa D.N., Bogdan V., Simut R. Composite financial performance index prediction – a neural networks approach. *Journal of Business Economics and Management*. 2021. No. 22(2). P. 277–296. DOI: <https://doi.org/10.3846/jbem.2021.14000>
13. Salignac F., Marjolin A., Reeve R., Muir K. Conceptualizing and measuring financial resilience: A multidimensional framework. Social Indicators Research. *International and Interdisciplinary Journal for Quality-of-Life Measurement, Springer*. 2019. Vol. 145(1). P. 17–38. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11205-019-02100-4>
14. Sun L., Small G., Huang Y.-H., Ger T.-B. Financial Shocks, Financial Stress and Financial Resilience of Australian Households during COVID-19. *Sustainability*. 2022. No. 14. <https://doi.org/10.3390/su14073736>
15. Suresh M. Readiness of financial resilience in start-ups. *Journal of Safety Science and Resilience*. September 2023. Vol. 4. Issue 3. P. 241–252. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jnlssr.2023.02.004>
16. Syriopoulos T., Tsatsaronis M., Gorila M. () The global cruise industry: Financial performance evaluation. *Research in Transportation Business & Management*. December 2022. Vol. 45. Part B. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rtbm.2020.100558>
17. Tahey P., Salluzzo R., Prager F., Mezzina L., Cowen C. Strategic Financial Analysis for Higher Education. Identifying, Measuring & Reporting Financial Risks. Seventh Edition. KPMG, Prager Sealy & Co, 2010. 166 p.
18. Zietlow J.A Financial Health Index for Achieving Nonprofit Financial Sustainability. *SSRN Electronic Journal*. September 26, 2012. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2049022>
19. Гапак Н.М., Капштан С.А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2014. Вип. 1 (42). С. 191–196.
20. Краснюк М.Т., Кустаровський О.Д. Дослідження, адаптація методик і вдосконалення моделей фінансового аналізу підприємств транспортної галузі в поточних кризових умовах України. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. 2017. Вип. 93. С. 175–195.
21. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ : КНЕУ, 2000. 460 с.
22. Сич О.А., Калічак І.І. Дискримінантний аналіз і його застосування в прогнозуванні банкрутства підприємства. *Young Scientist*. 2017. № 2 (42). С. 333–339.
23. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз. Київ : Знання, 2012. 815 с.

References:

1. Acquaah M., Amoako-Gyampah K., Jayaram J. (2011) Resilience in family and nonfamily firms: an examination of the relationships between manufacturing strategy, competitive strategy and firm performance. *International Journal of Production Research*, no. 49(18), pp. 5527–5544. DOI: <https://doi.org/10.1080/00207543.2011.563834>
2. Altman E. I., Hotchkiss E., Wang W. (2019) Corporate Financial Distress, Restructuring, and Bankruptcy. Analyze Leveraged Finance, Distressed Debt, and Bankruptcy. Fourth Edition, Wiley. 354 p.
3. Avenhuis J. O. (2013) Testing the generalizability of the bankruptcy prediction models of Altman, Ohlson and Zmijewski for Dutch listed and large non-listed firms. University of Twente, Enschede, Netherlands, 46 p.
4. Bowman W. (2011) Fundamentals for Nonprofits: Building Capacity and Sustainability. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, 224 p.
5. Çolak M. S. (September, 2021) A new multivariate approach for assessing corporate financial risk using balance sheets Author links open overlay panel. *Borsa Istanbul Review*, vol. 21, issue 3, pp. 239–255. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.bir.2020.10.007>
6. Gissel J. L., Giacomino D., Akers M. D. (Winter, 2007) A Review of Bankruptcy Prediction Studies: 1930-Present. *Journal of Financial Education*, vol. 33, pp. 1–42.
7. Greco S., Ishizaka A., Tasiou M., Torrisi G. (2019) On the Methodological Framework of Composite Indices: A Review of the Issues of Weighting, Aggregation, and Robustness. *Social Indicators Research*, no. 141, pp. 61–94. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11205-017-1832-9>
8. Hayward M. L., Forster W. R., Sarasvathy S. D., Fredrickson B. L. (2010) Beyond hubris: how highly confident entrepreneurs rebound to venture again. *Journal of Business Venturing*, no. 25(6), pp. 569–578. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jbusvent.2009.03.002>
9. Koryński P. (2020) Small business financial health. Scorecard a methodological note. Microfinance Centre, 12 p.
10. Linnenluecke M. K. (2017) Resilience in business and management research: a review of influential publications and a research agenda. *International Journal of Management Reviews*, no. 19 (1), pp. 4–30. DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/ijmr.12076>
11. Robinson T. R., Greuning H., Henry E., Broihahn M. A. (2008) International financial statement analysis. CFA Institute, Wiley, 864 p.
12. Sabău Popa D. C., Popa D. N., Bogdan V., Simut R. (2021) Composite financial performance index prediction – a neural networks approach. *Journal of Business Economics and Management*, no. 22(2), pp. 277–296. DOI: <https://doi.org/10.3846/jbem.2021.14000>

13. Salignac F., Marjolin A., Reeve R., Muir K. (2019) Conceptualizing and measuring financial resilience: A multidimensional framework. *Social Indicators Research. International and Interdisciplinary Journal for Quality-of-Life Measurement, Springer*, vol. 145(1), pp. 17–38. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11205-019-02100-4>
14. Sun L., Small G., Huang Y.-H., Ger T.-B. (2022) Financial Shocks, Financial Stress and Financial Resilience of Australian Households during COVID-19. *Sustainability*, no. 14. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14073736>
15. Suresh M. (September 2023) Readiness of financial resilience in start-ups. *Journal of Safety Science and Resilience*, vol. 4, issue 3, pp. 241–252. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jnlssr.2023.02.004>
16. Syriopoulos T., Tsatsaronis M., Gorila M. (December 2022) The global cruise industry: Financial performance evaluation. *Research in Transportation Business & Management*, vol. 45, part B. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rtbm.2020.100558>
17. Tahey P., Salluzzo R., Prager F., Mezzina L., Cowen C. (2010) Strategic Financial Analysis for Higher Education. Identifying, Measuring & Reporting Financial Risks. Seventh Edition. KPMG, Prager Sealy & Co., 166 p.
18. Zietlow J. (September 26, 2012) A Financial Health Index for Achieving Nonprofit Financial Sustainability. *SSRN Electronic Journal*. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2049022>
19. Hapak N. M., Kapshtan S. A. (2014) Osoblyvosti vyznachennia finansovoi stiikosti pidpriemstva. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya "Ekonomika"*, vol. 1 (42), pp. 191–196.
20. Krasniuk M. T., Kustarovskiy O. D. (2017) Doslidzhennia, adaptatsiia metodyk i vdoskonalennia modelei finansovoho analizu pidpriemstv transportnoi haluzi v potochnykh kryzovykh umovakh Ukrainy. *Modeliuvannia ta informatiini systemy v ekonomitsi*, vol. 93, pp. 175–195.
21. Poddierohin A. M. (2000) Finansy pidpriemstv. 3-tie vyd., pererob. ta dop. Kyiv: KNEU, 460 p.
22. Sych O. A., Kalichak I. I. (February, 2017) Dyskryminantnyi analiz i yoho zastosuvannia v prohnozuванні bankrutstva pidpriemstva. *Young Scientist*, no. 2 (42), pp. 333–339.
23. Tiutiunyk Yu. M. (2012) Finansovyi analiz. Kyiv: Znannia, 815 p.

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL BASE AS A TOOL FOR ESTABLISHING THE LEVEL OF FINANCIAL STABILITY

Assessment of the level of economic development of companies is based on the application of various methodological approaches. Considering the importance for economic development, including in the context of the formation of stable socio-economic systems, processes of financing economic activity and investing in long-term assets, methodological approaches in the system of eco-social management should primarily be based on the comparison of sources of formation of financial resources with assets, analysis property components and capital structure, taking into account financial results, ensuring financial resilience. The presence of financial resilience is one of the main factors of financial well-being. The most common motivation for companies to maintain financial resilience is the desire to mitigate the adverse effects of environmental unpredictability and existing financial constraints. The financial consequences of disruptions, crises, shocks, upheavals, the tension of which is felt throughout the economy, are manifested in the fact that companies reduce their activity and suffer significant and long-term losses, having significant difficulties in restoring financial stability. Although researchers argue that the availability of financial resources contributes to increasing financial resilience, it is difficult to solve the problem in practice. Economic history shows that more companies fail to get out of a recession once they get into one. It should be emphasized that the reliability of the toolkit and the validity of the obtained data must be checked in practice to make sure that the methodological approach adequately covers all the main characteristics of financial stability, and allows obtaining reliable results that can be used for an adequate assessment of financial (in) stability in order to ensure resilience organizations. From the standpoint of financial stability, companies, focusing on the needs of long-term inclusive economic growth, should evaluate the optimal ratio of financing sources and establish at what level the marginal benefits from external financing will equal the marginal costs and ensure the effective use of own and general invested capital.

Key words: stability, resilience, finance, development, economic activity.